

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 1.

Ő felsége jubileuma.

Nemzetünk atyja, koronás apostoli királya ünnepet ül.

Nem a bécsi burg történelmi emlékekben gazdag termeiben, nem a budavári királyi palotákban, hanem Alsó-Ausztriának egy kis városkájában tartja az ünnepet. Fejedelmek és országnagyok nincsenek jelen az ünnepen, csak gyermekei és unokái veszik körül. Fény és pompa nem jelzi az ünnepet. Wallseeben családis egyszerűséggel veszik körül a koronás családfőt, a két monarchia népei pedig az Isten házában hálát adnak a királyok Királyának nagy kegyelméért, imádkoznak uralkodójuk jólétéért, országuk boldogságaért.

Van okunk rá, hogy hálátelt szívvel emeljük szemeinket a Gondviselő Istenhez.

Félszázaddal ezelőtt egy 18 éves ifjú lett két nagy birodalomnak uralkodója.

Nem akarjuk feltépni a fátyolt, nem akarjuk felujítani a múlt szomorú emlékeit, hisz mindnyájan tudjuk, hogy a meghasonlást s annak következményeit uralkodónk fájlalta legjobban. Bölcs belátása s atyai szerető szive mind közelebb hozta őt nemzetünkhöz, melynek, mióta Szent István koronája felkent fejét érintette, legalkotmányosabb királya lett, kit rajongó szeretettel vesz körül Szent István koronájának minden hű fia.

A történelem legnagyobb királyaink közé fogja őt sorozni. Nevét, emlékét az Árpádok, Szent Istvánok, Szent Lászlók, Nagy Lajosok és Mátyásokéval együtt hálával és kegyelettel fogja őrizni mindenkor a magyar.

Ez a mai ünnep is örömnepnek készült, melyen őszinte, legmélyebb hódolatukat s elévülhetlen hálájukat akarták kifejezni szeretet uralkodójuk iránt a jogara alatt élő népek.

Ausztriában már nagyban készültek a ritka örömnepre. Ő felsége óhajának megfelelőleg nagyszerű alapítványokat tettek. Huszonöt uralkodó jelentette be, hogy személyesen fog részt venni a tervezett ünnepségeken. Európa fejedelmei, akik mint atyjukat tisztelik királyunkat, e napot akarták felhasználni, hogy szeretetük és ragaszkodásukat iránta tüntetőleg nyilvánítsák.

Az örömnep azonban gyászra fordult. A terveiben kifürkészhetetlen isteni Gondviselés mérhetetlen csapást bocsátott a trónra és nemzetre.

Ilyen tépelt szívvel csak imádkozni tudunk.

Áldani a népek mindenható Urát, hogy őt adta nekünk királyunknak s általa visszaadta alkotmányunkat s új, boldogult korszakot nyitott meg nemzetünk történetében.

Áldani a királyok Királyát, hogy királyunk életét hosszúra nyújtotta, hogy

kegyelmével megerősítve képessé tette őt a csapások között és törhetetlen lélekkel munkálni népe boldogságán.

Áldja a magyarok Istene minden léptét. Lásza virágozni, boldogulni országát. Legyen része az örömeiben oly bőven, mint eddig a szenvedésekben volt. Isten áldja a királyt!

*

A jubileum Nagyváradon.

Király Ő Felsége mai jubileuma alkalmából a nagyváradai l. szert. székesegyházban délelőtt 10 órakor ünnepélyes Te Deum és szent mise lesz, melyet dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök ur Ő Eminenciája pontifikál, fényes segédlettel.

A hálaadó isteni tiszteleten a katonaság, a hivatalok képviselői, az iskolák növendékei vesznek részt.

Az isteni tisztelet alatt a székesegyházi ének-és zenekar a következő zene műveket adja elő:

Dr. Szemethy: Ecce Sacerdos.
Schöpf: Te Deum.
Zangi: Missa Solemnis.
Kersch: Veritas mea.
Cherubini: O salutaris hostia.

A Te Deum után a katonai laktanyákban gyűlnek össze, hol a jubileumi érmeket kiosztják a katonák és a tartalékosok között.

A katonaság fáklyás-zenéje.

A jubileum alkalmából a Nagyváradon állomásozó katonaság impozáns fáklyás-zenét adott.

Már napokkal előbb híre ment a városban, hogy a jubileum előestéjén disztakaróval nyitja meg a katonaság az ünnepet, de senki

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Isten veled, riska!

Irta: Leopoldo Alas.

(Folyt. és vége.)

III.

Attól a perctől fogva, a melyben megtudták, hogy baj van, Rosa és Piní nem szundítottak el többet napközben.

Néhány nap múlva déltájban az uraság ispánja beállit Chintáékhoz. A kegyetlen ember a zsellérséget felmondani jött, mert Antón már az utolsó évnegyedi bért se fizette.

Antón de Chinta elsápadt a felmondás hallatára, majd sirva kérte az ispánt, hogy legyen még ez egyszer türelmes.

Az uraság semmi áron se várt tovább a pénzre: adja el Antón gazda a riskát, bánja is az uraság akár milyen olcsón, de a pénz meg legyen, vagy kiteszik az utcára pereputyostul.

Szombaton Pinín is elkísérte az édes apját a hetivásárra, az alvágba. Rettegéssel nézett a fia a piaczi mézárósokra, kik fenik már bárdjukat s emelik már a taglót a riska fejének. Elég jó áron adta el Antón a tehenet egy castillai mézárósna, a ki mindjárt bele-sütötte a peesétjét a riska szőrébe.

Még egy időre ott hagyta az új portékát Chintáéknál, mert dolga akadt a környéken. Kolompját csörgetve búsan bandukolt haza a derék állatt, a vendégnek a nyomában haladt Antón de Chinta lecsüggesztett fővel és Pinín könnyes szemekkel.

Rosa, hogy megtudta a nagy szerencsétlenséget, sirva borult a drágalátos riska nyakába s zokogva kérte: »Ne hagyj el minket! Ne menj el!»

— Elmegy bizony! — gondolta nehéz szível Antón gazda.

Kinos csendben telt el a hátralevő néhány nap Somonte mezején. A riska is tudta, mi sors vár rá; de megnyugodott a végzetben sub specie aeternitatis és épp oly nyugodtan majszolta a füvet, mint annakelőtte s mint a mily nyugalommal majszolja majd abban a pillanatban is, midőn a taglót csapásra emeli a kegyetlen új gazda.

Rosa és Pinín kétségbeesetten feküdtek a fűvön. Nem törődtek többé a távirófa muzsikájával, se a robogó vonattal, hiszen viszik nemsokára az ő kedves pajtásukat, a riskát.

Pénteken, alkonyodóra volt a bucsu. A castillai mézárós megérkezett s még az este utnak akart indulni. Kifizette a hátralékot. A vevő, a kupez és Antón gazda elmentek áldomást inni. Az első poharat búsan és szótlanul hajtotta le Antón de la Chinta, de aztán felvidult és nyelve is megoldódott. Sokat, na-

gyon sokat beszélt, dicsérvén a riska erényeit. A másik kettő csak mosolyogta, mert nem hittek a dicsérő szóban. Mert ugyancsak sok jót elmondott Antón gazda az állatról: tiz itczét is tejel majd mindennap; jó dolgozó; szívesen belehajtja fejét az igába: jámbor a barom, mint az öreg ember.

Rosa és Pinín ezalatt leverten álltak a riska mellett, az egyik jobbról, a másik balról. A könnyek ott rezegtek pilláikon, egy pillantás és meg ered a sirás bőséges árja. Meg is ered mikor a riska elbődült. És mind a ketten nyakába borultak az állatnak, simogatták a szűgét, veregették a homlokát.

Antón gazda messziről rájuk rivalt:

— Odébb gyerekek! Odébb ha mondom! Elég már a pityergésből! Hess!

De az ő bortól durva hangján megérzett, hogy e szavak nem fakadtak a szívéből.

Öreg este lett. A castillai mézárós oldalba vágta a riskát s utnak eredt. Egyideig még látták Chintáék a sötét ut mentén a fehér-szörű barmot, de aztán már csak kolomp hangját hallották, a kolomp bus, bánatos hangját.

— Isten veled! riska, — zokogott fel Rosa.

— Isten veled! édes riska.

— Isten veled! riska, — ismételte Pinín komoran, hogy a sirás kiértett a szavából.

— Isten veled! — szólott Anton de Chinta

sem gondolta, hogy ilyen szép fáklyás-zenét rendeznek a katonák.

Az eddigi nagy takarodók helyett remek fáklyás-zene vonult végig a város főbb utcáin.

A menetet a huszárezred egy tisztje vezette. Utána az utca egész szélességében egy sor huszár trombitás s ezt követve három sor huszár díszben, mindannyian a kürtösökkel együtt lóháton.

Most következtek a gyalogosok. Az összes fegyvernemekből összeállítva egy-egy csapat: a 37. ezredből, a 39-ik ezredből, a tüzérekéből. Aztán a zenekar, lámpákkal körülvéve. A zenekar után ismét egy-egy csapat a honvédségből, a két közös gyalogezredből s végül ismét egy szakasz huszárság, a mely bezárta a menetet.

A zenekart kivéve, az összes katonák fáklyákat vittek mintegy 400-an. A huszárok színes bengáli fáklyákkal, a gyalogosok rendes fáklyákkal.

A várból kiindulva zenével az altábornagy, a főispán, polgármester s a bibornoki lak elé vonultak hangos zeneszóval, mindenütt néhány darabot játszottak el az ablakok alatt.

Az impozáns fáklyásmenetet óriási közönség kísérte az utcákon végig.

Megkegyelmezések a jubileum alkalmából.

Bécs, decz. 1. Ő felsége a következő kéziratot bocsátotta ki:

Kedves Ruber dr.!

Trónralépésem 50-ik évfordulója küszöbén indítatva érzem magam arra, hogy azokról a szerencsétlenekről is megemlékezzem, a kik az állam törvényei ellen vétettek s a kiket ezért elért a büntető igazságszolgáltatás. Elengedem mindazoknak a személyeknek, akiket 1898. december 2-ig a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és tartományok valamelyikében csakis felségsértés büntette, vagy csakis a császári ház valamely tagja megsértésének büntette vagy csakis a két nevezett büntett miatt büntetésre ítélték, ezt a büntetést, amennyiben még ki nem töltötték, ugyszintén ezeknek az ítéleteknek törvényes következményeit és elrendelem, hogy az említett büntettek miatt,

ha a nevezett nap előtt követték el, büntető eljárás ne indíttassék, a megindított eljárás pedig hivatalból megszüntetessék.

A legfelsőbb kézirat következő részeiben az uralkodó elengedi a törvényszékek büntetőben lévő 199 fogolynak és a különféle fogházakban lévő 349 fogolynak szabadságvesztésük hátralévő részét. A kegyelem 1898. december 2-án hajlandó végre.

Schönbrunn, 1898. nov. 15.

Fiume hódolata.

Fiume, decz. 1. (Saját tud. táv.) Fiume törvényhatósága ma nyújtotta át gróf Szapáry László kormányzónak a város hódoló feliratát, kérve, hogy azt a miniszterelnök útján juttassa a trón szalmolyához.

A csehek jubileuma.

Prága, decz. 1. (Saját tud. táv.) A felség kívánságára a tervezett ünnepségek elmaradnak s e helyett a jubileum emlékére nagy összegű alapítványok fognak tétetni. Holnap az összes boltok zárva lesznek s a várost ma kivilágították. Condenov helytartónál ma tiszteltek a polgármesterek, kérve a helytartót, hogy hódoló feliratukat terjessze fel ő felségéhez.

Jubileumi érmek nálunk.

Budapest, decz. 1. (Saj. tud. táv.) A gyémántokkal díszített jubileumi arany érmet nálunk csak ketten kapják meg: József főherceg és br. Fejérváry honvédelmi miniszter.

Jubileum a külföldön.

Páris, decz. 1. (Saját tud. távirata.) Királyunk jubileuma alkalmából a Ferencz templomban holnap hálaadó istentisztelet lesz, melyen jelen lesznek: Delcassé, Bupuy, Freyanet francia miniszterek.

Berlin, decz. 1. (Saját tudós. táv.) Szögyény Marich László berlini nagykövetségünk ma kihallgatáson volt a császárnál s ez alkalommal átnyújtotta a császárnak és trónörökösnek az arany jubileumi érmeiket. Több porosz herceg ezüst érmeiket kap.

Bukarest, december 1. (Saj t. táv.) Holnap istentisztelet lesz a jubileum alkalmára, melyen jelen lesz a diplomafia.

24,097,792 millió defeczit.

A hivatalos lap tegnapi számában tette közvé a pénzügyminiszter kimutatását az államháztartás III. negyedévi állapotáról, melyből megtudjuk azt, hogy a II. évnegyedben összesen felmerült 25,392,045 frt kezelési defecziból egy fél év alatt csak mintegy 1,294,258 frtot sikerült levenni. A jelenlegi defeczit tehát még mindig 24,097,792 frt. Ez annál inkább feltűnő, mert az aratás után évadon, mely nagyot szokott lendíteni államháztartásunkon, — túl vagyunk.

Összehasonlítást téve az előző 2 negyedévvél, a következőket találjuk:

	Bevétel	Kiadás
I. negyed	114,134,705 frt	143,666,904 frt
II. »	117,614,475 »	113,474,324 »
III. »	133,674,752 »	132,380,496 »
Összesen	365,423,932 frt	389,521,724 frt

Ezek szerint a bevételek összege a III. negyedben 2,365,550 frt, a kiadások pedig 567,817 frttal tesznek kevesebbet, mint a múlt év hasonló időszakában. A jelen mérleg tehát 1,797,733 frttal kedvezőlenebb mint a múlt év hasonló időszakában.

A bevételeknél nagyobb differenciák mutatkoznak a fogyasztási és italadóknál 516,229 frt., a lottójövedéknél 358,668 frt., a pénzverdénél 4,085,598 frt., a fémkohászatnál 385,180 frt., állami előlegekből 789,951 frt.

A kiadásoknál tetemesebb defeczit mutatkozik a közönségi kiadásoknál 2,129,030 frt. belügyminiszteriumnál 249,625 frt, a m. kir. államvasutaknál 1,739,743, államvasuti gépjárműknél és a diósgyőri vasgyárnál 678,857 frt a földmívelésügyi miniszteriumnál 1,162,112 frt. honvédelmi minisztériumnál 645,179 frt.

A bevételeken a rossz termésviszonyok, a kiadásokon pedig az ujonnan létesült intézmények hagyták nyomukat.

A közönségi kiadásoknál a több kiadás a megszavazott 30,100,000 hadügyi póthitel, a belügyminiszterium több kiadását a nyugdíjak emelkedése s a csendőrség létszámának emelésére, az államvasutak a teljesítmények szaporulata, a honvédelmi miniszteriumét az új hadapród iskolák költségei okozzák.

is, most már elkomolyodva selfordult, hogy ne lássa a két gyereket.

A bánatos kolomp pedig mintha egyre felelgetné vissza:

— Isten veled! kis pajtások.

IV.

Másnap a szokottnál is korábban ment ki Rosa és Pinin a Somonte-mezőre.

Most oly elhagyatottnak, szomorúnak látják a zöld mezőt, mely azelőtt oly népes, oly vig volt nekik.

Fütyentés, zakatolás. A gőzkocsi megjelen. Ökröket s teheneket szállít a vonat; a kocsik rácsain tülkös fejeket pillantott meg a két gyerek.

— Isten veled! riska — kiáltott fel Rosa, mintha a vén pajtás is ott volna a kocsin.

— Isten veled! riska, — kiáltott Pinin, a vonat után rohanva.

De rögtön megállott, látván, hogy hiába volt s a nyakába borult hugának és sirásra fakadva mondá:

— A fejére csapnak . . . taglóval . . . Eladják a husát . . . Megeszi a tiszteletes ur . . . meg az ispán . . .

— Isten veled! riska.

— Isten veled! riska.

S ezentul haraggal nézte Rosa és Pinin a távirófát s a gőzkocsit, mely tán vén pajtásukat

vitte el kegyetlen emberekhez, mely megfosztották őket a jóbaráttól, a Somonte-mezőt a vidámságtól elszegényítette, koldussá tévé az apukát is.

— Isten veled! riska.

— Isten veled! riska . . .

V.

Sok esztendő telt el. Pinin ifjúvá lőn s besorozták. A carlista háboru idején volt. Sehogyse lehetett megváltani a megtermett, vál-las fiút.

Egy szomoru októberi estén kelt utra Pinin. A gijóni pályaháznál vett bucsut hugától.

Messziről fütyentett a gőzkocsi s feltűntek a vörös lámpák.

A vonat berobogott. S Rosa látta, hogy mennyi legény szorong a kocsiban, kiabál, nótázik, gitárt penget, hogy elűzze bubánátát s a siránkozást, mely mindig fülébe csendül.

Pinin megölelte Rosát, megcsókolta, megsimogatta a homlokát, újra megcsókolta s beszállott. Vig zaj fogadta az új vendéget. De Pinin csak egyre nézett ki a nyitott ablakon az integető Rosára. Felébredt benne a bús emlék és kikiáltotta az ablakon:

— Isten veled Rosa . . . Isten veled! riska

— Isten veled! Pinin. Isten veled! Pinin.

Csengettek. A gőzkocsi fütyentett és sisseterve elindult. Mind gyorsabban, gyorsabban

forogtak a kereket s haladt előre. Már csak a piros lámpások látszottak, azoknak a fénye is el-eltűnt a ködben

Rosa csak nézett a jgőzkocsi után, mely elvitte legdrágább kincsét, lelkének jobb felét, Pinint.

Viszi . . . viszi . . . mint egykor a jó riskát . . . A jó riskát leölték a kegyetlen mé-száros legények, Pinint megöli a kegyetlen el-lenség. Az uraság rabolta el a riskát, Pinint . . . a király!

S Rosa egyedül maradt széles e világban. Mert a jó Antón de Chinta rég a föld alatt porlik. Egyedül . . . egyedül! Most már igazán elhagyatott a Somonte mezője.

— Isten veled! Pinin! Isten veled! riska.

Ezentul még jobban gyűlölte a gőzkocsit.

De a távirófát megszerette. Mert ismeretlen tájakról, ismeretlen világokról hoz hirt ezaszott rud; messze földek titka rejlik jobbról is, balról is elfutó ércvonalakban. Hányszor odament a távirófához s ráhajtván fejét, hallgatta a bugást, melyeket a vonalakba kapaszkodó szél ver ki. Most már értette az ércvonalak beszédét: zokogott a távirófa, rokogott, mert egyedül, elhagyatva állott, társ nélkül. S ha az ércvonalak egy-egy erősebb szélrohamra összekoppantak, e koppanásban is távoli szót hallott a szegény Rosa, mintha messziről . . . nagyon messziről kiáltaná feléje egy ismerős hang:

— Isten veled! Rosa . . . Isten veled! riska.

Mit vesztett Spanyolország?

Tegnap fejezték be Párisban a spanyol-amerikai békealkudozásokat. A békeszerződés Spanyolországra a lehető legsiralmasabb. Amerikában Kuba- és Portorico-szigetekkel 128 147 négyzetkilométerről és 2.430.000 lakóról mondott le Spanyolország, a Filippi- és Karolina-szigetekkel pedig 297.632 négyzetkilométerről és 9.450.000 lakóról. Ha meggondolja az ember, hogy a spanyol királyság Európában csak 504.552 négyzetkilométernyi területű 17.974.323 lakóval és hogy a Csendestengeren birtokában maradt gyarmatok és afrikai területe, 3170 négyzetkilométert (40.000 lakóval) tesznek ki: bátran állítható, hogy Spanyolország elvesztette világszerepét. Nagyhatalmi állását belzavarok és polgárháborúk miatt már régen eljátszotta.

A Daily Croniclenek jelentik Washingtonból, hogy Németország a spanyol-amerikai békeszerződés aláírása után Spanyolországtól a Karolina-szigetecsoportot meg fogja venni és hogy Prie szenátor meg odanyilatkozott, hogy Amerika a Strong-szigetet is meg fogja vásárolni a mely szintén a Karolinához tartozik, hogy ott a Filippi-szigetig fektetendő kábel céljaira állomást létesítsen. A Karolinákat a 80-as években, a midőn Német és Spanyolország között vita volt a szigetek birtoklására vonatkozólag a pápa, mint mindkét ország által választott bírót, e szigetecsoportot Spanyolországnak ítélte oda.

Szelid nyomás. Szatmármegye közgyűlésében a csongrádi átiratnak ad acta tételén kívül még egy érdekes epizódja volt. Egyik tekintélyes gentry felszólalása után több helyen törölték a hivatalos embereket a bizottsági tagok lajstromából s kihagyták azokat a szolgabirokat és jegyzőket, kiket választási elnöknek proponált a központi választmány. A szelid nyomás következménye.

ORSZÁGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, december 1.

Délelőtt 11 órakor a főrendiház is ülést tartott. Összejöttek a nagyméltóságú és méltóságú urak, hogy a december 2-diki ünnepléshez hozzájáruljanak.

Károlyi Tibor gróf elnök bemutatta a belügyminiszter átiratát a december 2-diki istenitiszteletről, azután azt az előterjesztést tette, hogy a főrendiház jegyzőkönyvében bensőleg átérezett örömet és szerencse kívánatait fejezze ki azon, hogy a felséges ur erőben megérte országlásának ötven esztendősi fordulóját.

Zajosan éljeneztek a főrendek s az elnök kijelentette, hogy előterjesztését a főrendiház egyhangulag elfogadta.

A jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés véget ért.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 1.

Szilágyi Dezső elnökölt.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és több elnöki bejelentés után következett az indemnitati javaslat tárgyalásának folytatása.

Marjai Péter tiszteletes az első szónok, a ki egy görög bölcs e szavaival kezdte: Az élet-hez pénz vagy kötél szükséges. Aztán rátért Bánffy politikájára, a ki se kormányozni, se beszélni, se írni nem tud. A miniszterelnök mindazonáltal a bajok ódiáját még is az ellenzékre hárítja, a mi egy neme a politikai betyárságnak.

Az elnök figyelmezteti a szót, hogy az ily durva kifejezés nem parlamentáris. Marjai

Péter azt mondja, hogy az ellenzék a kormány-párti megyék nyilatkozataira szármalmas mosolylyal néz. Miért nem hivatkoznak a tulajdaliak Pestmegye, Szatmármegye, Eger, Szatmár városok határozatára. Az öreg Marjai ily mederben hosszan beszél és végül a javaslatot nem fogadja el. (Szélsőbal hosszan éljenez.)

Szilveszter este.

Szemere Attila. Meglehetősen világos, hogy az ellenzék célja a kormány megbuktatása. (Ugy van! az ellenzéken.) Apponyi is kijelentette, hogy itt hatalmi kérdéssről van szó. Ugyanazokat a támadásokat ismétlik most, a mit a napirend vitában, ujtott, de nem bővített kiadásában.

Polónyi: De majd bővítjük.

Szemere Attila: Apponyi a kérdést kivette a homályos sejtelmek burkából. De vajjon helyes-e a taktika és megfelelő-e az ellenzék reményeinek. Az ellenzék a kormányt Szilveszter éjszakáján azt akarja állítani a lemondás és törvénysértés dilemmája elé. Törvényeink az országgyűlés feloszlatását költségvetési felhatalmazás nélkül meg nem engedi. Mit tenne bármely más kormány e helyzetben.

— Lemondana! — feleltek balról.

A korona a vitában.

Szemere: Ha a többség kívánja, lemond, de nem ha a kisebbség kívánja. A törvénysértésért az ellenzék felelős. (Nagy zaj.) A költségvetés megtagadása mindég forradalmi fegyver volt a királylyal szemben. De forradalmi fegyver a nemzet ellenében, mire jó?

E fegyver különben is a többség joga és nem a kisebbségé. (Zaj.) Az soha sem jutott eszébe senkinek, hogy a kisebbségi abszolútizmusról lehetetlen szó, ez okból védi a törvény a kisebbséget, a többség abszolútizmusa ellen. Mit szólnának akkor a nyugdíjasok, a vállalkozók, a vicinálísták, ha január elsején az állampénztárnál megjelenve, azzal utasítanak el, hogy a kisebbség megakadályozta a fizetés teljesítését. A vállalkozók megszöknének, a vicinálísták tovább vegetálnának, csak a nyugdíjasok vesznenek éhen — az ellenzék dicsőségére — (Tetszés jobbról.) Bármily kényszerhelyzetbe sodornák bele a kormányt január elsején, az ügyek menetére semmi befolyást nem gyakorolhat. A magyar korona hordozója nem oly viszonyban van a nemzethez, mint a belga vagy más Magyarország királyának a közjog meg adja a jus startendit, ha bármely kormányzati factor felmondja a működést, akkor azért tovább kell kormányoznia. (Roppant zaj az ellenzéken.) Ne vonja bele a koronát, kiáltanak a szélsőbalon. Rendre, rendre.

Elnök: Kérem, meg lehet czáfolni.

Hentaller: Majd mi is bevonjuk a koronát a vitába.

Szemere: Tegyük fel, hogy a kerületek nem választanak képviselőket, a koronának akkor mégis kormányoznia kell. (Vihar s zaj az ellenzéken.)

Elnök: A magyar alkotmány szerint a korona cselekményeiért felelős a kormány. A Ház két oldala közt levő viharban nem szabad tehát a korona pusztá személyét odaállítani, hanem mindig fedezni kell a kormány felelősségével. (Zajos tetszés a bal és szélsőbalon.)

Hentaller: Csak ezt akartam én is.

Szilágyi Dezső: Akár mit akar Hentaller, neki most csak egy kötelessége van: hallgasson! (Szemeréhez): Kérem e szabályhoz tartsa magát a képviselő ur! (Viharos tetszés az ellenzéken.)

Szemere: Csak akadémikusan szóltam. (Derütség). Minden jognak az a sajátsága, hogy visszaélni lehet vele. (Fölkiáltások balról: Látjuk!) Így élnek vissza a házszabályokkal is. A házszabályok bölcs alkotói a névszerinti szavazást a legkritikább esetre tartotta fönn. Visszaélnek a közbeszólással is. Nem mentek e ragálytól a jobboldal tagjai sem. Apponyi, a ház egyik büszkesége, a multkori beszédében szintén a személyeskedés határain járt mikor Tisza Kálmánról szólt, a ki legjobban megértette korát. (Zajos derütség balról.) Akármivel lehet vádolni Tiszát és Bánffy, csak azzal nem, hogy valaha megsértették az alkotmányt. Elismeri,

hogy Apponyi a kor legnagyobb szónoka, de mi az oka, hogy soha a praktikus kormányzathoz nem jutott. Az, hogy tulfinomult gondolkodásával nem értette meg a nemzetet. (Derütség balról). A Desseöffy-ügy felhozása nem volt méltó Apponyihoz. Ez csak olyan kis emberekhez való, a milyen szóló is. A nép ezt az esetet úgy fogja fel, hogy a miniszterelnök felhivatott magához egy főszolgabíró, a mihez jussa volt (nagy zaj) és nem fogja megérteni a feliratot.

Fölkiáltás: De kevésre becsüli a népet!

Elnök a baloldalhoz: Az uraknak se tetszenék ha félbeszakítanak.

Jeszenszky Ferencz: Itt nem mondanak olyan bolondokat.

Elnök: Rendreutasítja Jeszenszkyt.

Szemere: Hát mi akadályozta meg a népet abban, hogy ne Czegléd, hanem Sz.-Endre példáját kövesse? (Zaj: Szép a beismerés!) Bánffy, aki bevallotta a választási költségeket, nem esik rosszabb megítélés alá, mint az, aki nem vallotta be. (Zaj). Elfogadja a javaslatot. (Zajos tetszés a jobboldalon).

Jog és kötelesség.

Komjáthy Béla: Szemerének igazat ad abban, hogy a joggal élni és visszaélni lehet, de figyelmezteti Kölcseyre, a ki szerint a jog kötelességgel jár. Az ellenzék kötelességét megszegné, ha akkor, amikor kell, jogával nem élne. Aztán tegye akárki a kezét a lelkére s mondja meg, igaza van-e abban Szemerének, hogy mident a szemére lehetne vetni kormányainknak, csak azt nem, hogy megsértették valaha az alkotmányt. Nekünk van alkotmányunk, de sajnos, azok megtartása nem tőlünk függ. (Ugy van a szélsőbalon.) Neki és a függetlenségi pártnak megmáshatlan, megalkuvást nem tűrő programja van. Magyarország függetlensége ez. A pártot ezenkívül minden dologban a demokrácia, a közszabadságok kiterjesztése, a magyar állam megerősítése és a faji jeleg megvédése vezeti. Aki e pontokban nem osztozik, az nem lehet igaz függetlenségi. Ő ifjúságában meggyőződéssel csatlakozott a függetlenségi párthoz, most is a meggyőződés fanatizmusával ragaszkodik elveihez. E pártnak sinkinek sem szabad szavazatával akárkit kormányra segíteni, aki a 67-es alapon áll. Nem szabad a kormányt támogatni, de senki más sem, aki a 67-es alapon áll, mert alapon öntudatos nemzeti politikát folytatni nem lehet. A hatalom e várába mi ne segítsünk új birtokost, hanem igyekezzünk lerombolni azt a várat. Midőn most mindinkább a birodalmi egység felé haladunk, abból két konzekvenciát kell levonni: vagy valamennyi kormány elárulta a hazát és megvették, vagy a 67-es alap viszi oda az országot. A függetlenségi párt — melynek nevében beszél — nem akarja hát a hatalomba segíteni a képviselőház egyik pártját sem, mely a 67-es alapon áll. A mi a választásokat illeti, egyedül a függetlenségi pártnak van joga a választás tisztaságáról beszélni, melynek pártkasszája nincs; bizalmatlanságának egyik oka tehát az, hogy semmiféle 67-es alapon álló kormány, vagy párt iránt bizalommal nem viseltetik. a másik oka: a kormány számos visszaélése, melynek bünrészesévé lenne a párt, ha az indemnitást elfogadná. A javaslatot nem teszi magáévá.

Rohonyi Géza kéri az ellenzékot, hogy hagyná abba az obstrukciót, mely a parlament gépezetét megakasztja.

Gróf Károlyi István: Még csak most kezdjük.

Rohonyi a javaslatot elfogadja.

Kizsákmányolás.

A liberális rendszer bünei között egyik legnagyobb az, hogy a nemzettől nyert hatalmat önző céljaira használja fel, valóssággal kizsákmányolja azt. A népnek legnagyobb rétegével úgy szolván mit sem törődik, annál többet azoknak érdekével, akik segítenek feuntartani a párturalmat.

Mikor a párt erkölcsi tőkéje fogytán van, programját megvalósítani, a hang-

zatos ígéreteket beváltani nem képes, a frázisokra pedig már nem adnak az emberek, akkor jön az etetés korszaka. Vicinális vasutak építése, folyók szabályozása, lápok kiszáritása, felesleges, de jól jövedelmező hivatalok, sine curák felállítása, bankok, pénzügyintézetek alapítása. A concessiók, directorságok, sine curák osztogatásánál természetesen a matadorok részesülnek előnyben.

Magyarországon immár két évtized óta tart ez az etetés, de már nagyon fogytán van a készlet.

Az emberek észrevették, hogy az ő bizalmukból a hatalomhoz közel jutott nagyságok mire használják fel befolyásukat s azért elfordulnak tőlük.

Ez okozta a liberalizmus bukását Belgiumban, Németországban, Ausztriában, ez járhatja végleg le nálunk is.

Ausztriában már maguk a szabadelvű lapok is a Bánffy-kormány ellen fordultak, csak a cseh főnemesség lapja, a *Vaterland* fogja — csudálatos, de való — pártját. A külügyminiszter lapja a *Fremdenblatt* az egyesült ellenzék feliratával s Apponyi beszédével szemben semmi védelmet nem nyújt a kormánynak, a Thun-kormány által subventionált *Reichswehr* pedig a következőkben vázolja a magyar liberális pártban létező kizsákmányoló-klikk gazdálkodását:

A hol a hatalmat csak úgy „megszerzik”, ott rendszeren *gazdasági előny* alakul át annak értéke. Ez az érték átalakulás pedig szerfelett gyorsan áll elő s lesz a primitív kisiparból *nagyüzem*. A célrászolgáló eszköz önczélá válik, az eredeti viszony szépen felbomlik a mennyiben a politikai hatalom hasznos bár, de akaratnélküli *mozgató erővel*, míg értékváltozása tervszerűen irányított *munkává* lesz. Azok pedig, akik ehhez a munkához kötnélnek állnak, együtt nőnek az üzlettel, míg végre az egyén elvész, feloszlik a mű szervezetében és szemünk előtt áll a szervezet, mint *hatalmi faktor*, mely parancsol. Így volt ez Ausztriában s így van most Magyarországon is.

A liberális rendszer elpusztult Ausztria területéről, megmaradt azonban a liberalizmus szervezete: a *politikai hatalom kihasználása*, — fraktifikálásra megmaradt *liberális klikk* s a liberális hatalmi eszközök rendszere. Ez maradt az az erő átvívó, mely a politikai hatalom kezdő lépését a gazdasági haszon műhelyébe vezeti át, ez tartotta továbbra is kezében az értékátalakulás becses monopóliumát s azért is maradt mindig efféle *mellék-kormány*, mely idővel sokkal *hatalmasabbnak* bizonyult magánál az igazi kormánynál is a maga parlament többségével egyetemben.

Uralkodhatott boldog-boldogtalan, csak az értékváltozás kizsákmányolásában és az anyagi haszon megszerzésében nem volt szabad lényeges változásnak beállania. Hátha más csősz állt őrt a politikai erők zsílipjénél, a viz megtartotta irányát és akkor is csak a régi mal-mokat hajtotta.

Magyarországon is így támadt a liberális regimen, a *liberális klikk kinövése*, mely semmi esetre sem azonosítható a szabadelvű kormány-párttal. Már most ez a két klikk, mely sohasem ismerte el a határfolyót és a dualisztikus formát pozitív haszon gyanánt, hanem csak a közös érdek, lassankint bizonyos országos intézménnyé lett állami szervezetté, mely az állam ingerenciáján, beavatkozási körén kívül esik, mely önkényileg rendelkezik a kezében

levő óriási hatalmi eszközökkel, melyet egyaránt joga van az állam *érdekében* s az állam *ellenére felhasználni*.

Városi közügyek.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap, esütörtökön délután tartotta meg rendes havi ülését.

Beöthy László főispán elnökölt. Jelen voltak: dr. Bulyovszky József polgármester, Rác Mihály, Sipos Orbán, Papp Miklós, Gyurkovits Kornél, Mezey Mihály, dr. Grosz Albert, Némethy Károly, dr. Hoványi Géza, Perjéssy Mihály, Hlatky Endre, dr. Vári-Szabó Béla, Mihelfy Adolf, Rád Ödön, Dus László és Lukács Ödön tb. aljegyző.

A felolvasott polgármesteri jelentés számot ad a közigazgatás november havi állapotáról.

A *közegészségügyi állapot* az elmúlt hónapban rossznak mondható, mivel járványos betegségek: kanyaró, vörheny, hagymáz sűrűn fordultak elő. Született 110 gyermek, 53 fiú, 57 leány. Elhalt összesen 83 egyén. A fertőző betegségek közül vörhenyben megbetegedett 24, meghalt 3; tifuszban megbetegedett 25, meghalt 7, kanyaróban megbetegedett 19.

A *közbiztonsági állapot* november hónapban jónak mondható, noha 1 gyilkosság történt, de ennek tettesei szolgálatban levő katonák, akik egy társukat a város külterületén agyonverték. — A hónap alatt két nagyobb bűneset volt: kirabolták a Brükner Testvérek üzletét s rablási kísérletet tettek egy Zöldfa-utcai ékszerész boltnál, de szándékukat észrevették.

Kiseb bűnesetek: lopás 34, súlyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 4, sikkasztás 5, csalás 3, magánlak sértés 1, hatóság elleni erőszak 1, zsarolás 1 fordult elő.

Letartóztatva volt 20 egyén; ezek közül a bírósághoz átkisérteztetett 14, eltolonczoltatott 6.

Kihágási feljelentés 62 esetben volt s ezek között 12 borhamisításért.

November hónapban kiadott 22 új ipar-engedély s megszűnt 12 iparüzlet.

A polgármester jelentést tudomásul vették. *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy a női keresk. tanfolyamot és a községi polgári leány iskola III. osztályát meglátogatta s teljesen rendben talált mindent.

A többi szakelőadók nemleges jelentéseivel együtt tudomásul vették.

Szorítják az adóprést.

Papp Miklós kir. pénzügyigazgató bejelenti, hogy az egyenes adók október havi befizetése kedvezőtlenebb volt, mint a múlt év október havában.

A pénzügyminiszter leirata folytán, tekintettel a rendkívüli nagy adóhátralékokra és a befizetések kedvezőtlen eredményére, a kir. pénzügyigazgatóság megkereste Nagyvárad város polgármesterét az adóhátralékok szigorubb behajtására.

Bár nem nagy örömmel, tudomásul vették.

Könnyítés egy napidijással.

A belügyminiszter értesítette a közigazgatási bizottságot, hogy az állami anyakönyvi hivatal részére kért magasabb hozzájárulást nem adhatja meg, hanem addig is, míg a nagyvárad anyakönyvi hivatal ügye rendeztetni fog, még egy napidijas részére évi 365 frt államsegélyt engedélyez. — Tudomásul szolgál.

Az ipartanács megalakítása.

Az 1899. évben Nagyvárad város II. fokú iparhatósága mellett működő ipartanácsba a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a maga részéről Dr. *Hoványi* Géza és *Bertsey* György kamarai tagokat, továbbá *Farkas* Izidor és *Weisz* Gábor kamarai tagokat pedig póttagoknak küldte ki.

A közigazgatási bizottság a maga részéről *Sztarill* Ferenczet és *Laszky* Árpádot, továbbá *Máthé* Lajost és *Mészáros* Józsefet póttagnak választotta be az igazgatótanácsba.

Lőrinczy Gyula rendőrbiztos ügye.

Lukács Ödön előadó előterjesztette a kir. törvényszék átiratát, mely szerint a kir. Curia *Lőrinczy* Gyula rendőrbiztos, egy korábbi bűnügyben *felmentette*.

Ez alapon a polgármester állásába visszahelyezte s a bűnper folyamata alatt visszatartott fizetési részletét *Lőrinczy*nek kiutalta.

Ugyancsak ez alkalommal tudatja a kir. törvényszék, hogy egy más ügyben *Lőrinczy* Gyulát súlyos testisértésért vád alá helyezte.

A közigazgatási bizottság, a törvénynek megfelelőleg *Lőrinczy* Gyulát rendőrbiztosi állásától felfüggesztette.

Ennek kapcsán felszóllalt dr. *Bulyovszky* József polgármester s indítványozta, miszerint kérjék fel a kir. ügyészt, hogy az ilyen ügyeket soron kívül intézze el.

Dr. *Ferjéssy* Mihály kir. ügyész kijelenti, hogy az ily dolgokat mindig soron kívül veszik elő, azonban ugy ennél, mint a legtöbb ilyen ügynél, a sok felebbezésért huzódik az eljárás.

Mihelfy Adolf kéri, hogy az ilyen ügyek soronkívül elintézésének szüke égét hangsúlyozzák majd az évi jelentésben.

Még néhány apró ügyet, adó iránti felebbezést intéztek el s az ülés véget ért.

Nogáll Pál jubileuma.

Azon alkalomból, hogy *Nogáll* Pál postatávirda igazgatósági pénztáros hű lelkiismeretességgel 40 évet töltött a posta szolgálatában — decz 1-én este az összes posta és távirda tisztviselők, nem különben *Nogáll* Pál személyes barátai bankettre gyűltek össze a Zöldfa nagytermében.

Jelen voltak: *Rutter* Emil tanácsos, *Buhl* Emil titkár, *Vucskics* László, s. titkár, *Debreczy* Imre, *Pulman* István, *Földes* Károly, *Gál* Elemér, *Ragány* János városi főszámvevő, *Füredi* László, *Rátkay* József, *Vinkler* Lajos, *Palkovits* Imre, *Wachsmann* Albert, *Schindler* Adolf, *Kakas* István, *Izsák* István, *Plhál* Hugó, *Buzogány* Gyula, *Niedermaier* Antal, *Zsdánszky* László, *Miklósy* Miklós, *Sándor* Albert, *Soós* Jenő, *Gazsy* György, *Kádár* János, *Gladsád* Agoston, *Kron* Gyula, *Petry* János, *Gruss* Márton, *Egry* Rezső, *Kutka* Géza, *Novák* György, *Daday* József, *Barbócz* Kálmán, *Dr. Geszti* Sándor, *Farkas* László, *Gicz* Kálmán, *Buza* Károly, *Kovács* Elemér, *Reich* Jakab, *Gólya* Béla, *Szalay* Dezső, *Weiterschütz* József, *Csecskovits* Géza, *Kohn* Dávid, *Tikos* Sándor, *Fejér* Kálmán, *Vertán* Antal, *Demjén* Sándor, *Schwartz* Adolf, *Markovits* Sámuel, *Csath* Béla, *Vasadi* János, *Fekete* János, *Kiss* István, *Rác* Gyula, *Orosz* Samu, *Dolch* György, *Dessewffy* László, *Debreczy* Géza, *Kovács* Andor; stb. Az első pohárköszöntőt *Rutter* Emil tanácsos mondotta az ünnepeltre, kinek 40 éven át lelkiismeretességgel betöltött ügybuzgalmát méltatta s további pontos működésre buzdította.

Ezután *Nogáll* Pál köszönte meg a kiváló figyelmet, melyet vele szembe tanusított a tisztikar, poharát a posta tisztikarért ülti ki.

Majd felolvassák *Nogáll* János püspök urnak a tisztikarhoz intézett levelét.

Nogáll János püspök levele.

— Intézte *Földessy* Károly postafelügyelőhöz. —

Szeretettel kérem, hogy mellékelte nyilatkozatomat, nagyságos főigazgató urnak kiváló tisztelettel s abbéli kéréssel átszolgáltatni sziveskedjék, hogy ugyanazt öcsém jubileumára rendezett ünnepélyükön felolvasni méltóztassék.

Dr. *Nogáll* János,
fsz. püspök, prépost.

Üdvözlöm az összes mélyen tisztelt postatiszti kart, szívből köszönöm kedves öcsém. *Nogáll* Pál igazgatósági pénztáros szolgálatának 40-dik évfordulójára rendezett ünnepségek alkalmából tanusított kartársi szere-

tetöket; áldom azt a fenbecsű jóindulatot, melylyel öcsémnek hivatalában annyi éve tanusított lankadatlan szorgalmát szeghetetlen lelkiismeretességét oly szívemelő tüntetéssel méltatták; szívem mélyéből osztom kartársi s jóbaráti legjobb kívánságait. Isten áldja.

Dr. Nogáll János,
fzs. püspök, prépost.

Ezután *Ragány* János élteti Nogáll Pált.

Következett az ünnepély fénypontja: egy express küldöncz jön óriási pénzeslevéllel — melyben egy ezres van Nogáll Pali bácsinak utalványozva, az utalványozási rendeletet és az ezres szövegét, melyet *Rácz* Gyula rajzolt, Pihál Hugó olvasta fel nagy derűtség között.

Felállott ezután dr. Geszti, ki kacagató humorával éltette Nogáll Pált.

A kitűnő ételek és italokért *Czeplédy* Sándor jóhírű konyháját és pinczejét illeti a dicséret.

Kérelem városunk áldozatkész közönséghez.

Mig a Gyermekbarát, a Nogáll-intézet, az orth. izr. Nőegylet által fentartott »Népkönyha« és városunk több humánus intézményei áldatosan igyekeznek enyhíteni a szűkölködők nyomorát, nagyobb forgalmi utcákon épen az áldozatra mindig kész művelt közönségünk lépten-nyomon — magukat iskolás növendékekül feltüntető — »apró koldusok« bosszantó zaklatásának vannak kitéve. Kétségtelen, hogy segítségre szoruló szegény sok van városunkban, de az iskolás szegény növendékek segítészéséről a fentemlített egyletek csaknem teljes mérvben gondoskodván, megdöbbentő jelenség az »apró koldusok« szaporodása. E beteges tünetek előidézésében nagy része van közönségünknek, mely szívugalta nemes hajlamait követve jóhiszeműleg dobja oda fillérjeit a kis rongyos gyermekeknek, ki aztán az ebédjegy megváltására kapott 10 krral nem a Népkönyhába megy ebédelni, — mert arra sok esetekben szüksége nincs — hanem a 10 krért vesz cukrot s ami szintén gyakori eset, dohányzást »szenvedély«-ét elégit ki. Az sem ritkaság, hogy az »előrelátó« gyermekbaráttól természetben kapott ebédjegyet 2—3 krért adja el.

E visszaélések megszüntetésére törekedni, ép oly társadalmi kötelesség, mint az áldozatkésztség, gyakorlása. Azonban a baj elfojtására vállvetett erővel egész társadalmunknak kell törekedni. Az iskola, mely nevelő hivatásánál fogva növendékek lelkébe a szeméremérzetet igyekszik első sorban beoltani, vagy rendőségünk legéberebb figyelme mind nem elegendő arra, hogy ifjúságinkat a koldulásra való elzúllástól megmentse; de ha a nagy közönség tapintatos segítészésére számíthatunk, rövid idő alatt el lesz vonva az »apró koldusok« elől a működési tér.

A kis koldusok közt ritkán akad iskolás gyermek. Ezek legtöbbszörre az iskolát kerülve, oda be sem iratkozva kétes életcélt tűzvéni ki maguk elé, vagy szüleik által egészen elhanyagolva sok esetben a koldulásra buzdítva gyakorolják magukat a koldulásban, mig aztán a szánó-szívek jóvoltából dolog nélkül nőnek fel s a kamaszkort elérve börtöntöltelékekkel lesznek.

Az iskolás növendékek életviszonyairól tanítóink egészen tájékozva lévén a szegény növendékekről a fentemlített emberbaráti intézmények és egyesek áldozatkésztségének igénybe vételével a lehetőségig gondoskodnak is.

Ezeknek tehát semmi szükségük a koldulásra.

Nehogy tehát iskoláinknak a család által kevésbé gondozott növendékei a koldulásra adják magukat s szaporítsák a proletárok számát tanügyünk s társadalmunk érdekében mély tisztelettel kérem városunk áldozatkész művelt közönségét, hogy a kéregető gyermek koldusoknak egy fillért se adjanak.

A jótékonyág gyakorlására számtalan mód kínálkozik, melyből közvetve s a visszaélések kizárásával szegény tanulóink is részesülhetnek.

Nagyvárad, 1898. november 30.

Réz Mihály,
felügyelő-igazgató.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és esütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Decz. 2. A helyőrség ünnepélyes istentisztelete az uralkodó 50 éves jubileuma alkalmából.

Decz. 3. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet választmányi ülése, d. u. 4 órakor.

Decz. 4. Diák matiné.

Decz. 8. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Deczember 17. Jogász felolvasó estély a Kereskedelmi Csarnokban.

Decz. 18. A díjok egyet közgyűlése d. u. 3 órakor a megyei árvaszék tanácstermében.

* **A bibornok itthon.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok ur Ő Eminenciája a tegnapi esti gyorsvonattal Nagyváradra haza érkezett.

* **Meg ebizottsági tag választása.** Körözs-Tarján községben tegnapelőtt ment végbe a megye-bizottsági tagok választása, *Bige* György tb. főszolgabíró elnöklete alatt. *Papp* Imre káptalani uradalmi főújszvet választották megyebizottsági taggá.

* **A katolikus legényegylet alakuló gyűlése.** A katolikus legényegylet alakuló gyűlését vasárnap decz. 4-én tartja. E gyűlésre e helyen is felhívjuk az érdeklődők figyelmét. A gyűlésen az alapszabályok megállapítása, illetve az alapszabály tervezetben teendő esetleges módosítások megtétele lesz a tárgy. A gyűlés délután 4 órakor az újvárosi róm. kath. elemi fiu iskolában (Dudák-ház) fog megtartatni.

* **A jubileum a katonaságnál.** Király Ő Felsége uralkodói jubileuma napján, ma a katonaságnak is szünnapja lesz. A közös hadügyminiszterium ugyanis elrendelte, hogy december 2-ika általános szünnap legyen. Ezen a napon a katonai kincstári munkák is szünetelnek, a béreket azonban erre a napra is kifizetik.

* **A Városligetbe vezető ut.** Miskolczi Barna törvényhatósági bizottsági tag már régebben indítványt adott be Nagyvárad városához, hogy az Ezerévi Emléktér, mely jelenleg a legszebb sétaterünk, egyenes összeköttetésbe hozzák a Városligettel. A városi főmérnök már elkészítette a tervezetet. E szerint az Emléktér és a Nagyhid között levő házaknak a Körözs felől levő végénél lenne egy keskeny ut, a mely a Nagyhidtól folytatást nyerne le a Városligetig. A terv kivitele által az érdekelt Körözs melletti házak sokat nyernek, mert a Körözs felől is utca vonalat kapnak. A főmérnök az összes költségeket 19,009 frtra tette.

* **Ösztöndíj-pályázat.** A nagyváradai latin szertartású káptalan az adományozása alá tartozó »*Reviczky Ödön*« ösztöndíj alapon megüresedett három évi 209 frtos ösztöndíjra ezennel pályázatot hirdet. — Ezen ösztöndíjak egyikére az alapító *Reviczky* László testvéreitől leszármazó (közeli rokonok) a másikra a távoli *revisnyei Reviczky* nevét viselő rokon ifjak, a harmadikra a csicseri *Orosz* Gáspártól leszármazó csicseri *Orosz* nevű ifjak birnak joga-

sultással. — Az ezen ösztöndíjakat elnyerni óhajtó tanulók ez iránti kellően felszerelt kérvényeiket 1898. évi december 31-ig mulhatlanul nyujtsák be a nagyvárad i. sz. káptalanhoz, mert később érkezendő kérvények figyelembe vehetők nem lesznek.

* **A tűzér-laktanya építési költsége.** A tűzér-laktanya építőinek: Hörthl, Döntő és Mocskovits cégnek tetemes összegű tulkövetelése van még Nagyvárad városától, Pünkösdy Ferencz műszaki tanácsos a laktanya építő bizottságot december hó 3-ra összehívta, hogy megbeszéljék a tulkövetelés ügyét.

* **A bibornok püspök és a nemzetközi gyermekvédő kongresszus.** A gyermekvédők jövő évi szept. 13 és 15 napjain nemzetközi kongresszust fognak tartani Budapesten, melyre már most folynak az előkészületek. Az igazságügyminiszter 10,000 frtot, a belügyminiszter 500 frtot adott a kongresszus céljaira. A kongresszus előkészítő nagybizottsága *Rakovszky* István elnöklete alatt ülést tartott, melyen örvendetesen vették tudomásul, hogy a kongresszus elnökét *József főherceget* sikerült megnyerni s tiszteletbeli tagokul megválasztották dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspököt és *Königswarder* Hermann br. kisszántói nagybirtokost. A kongresszus tiszteletbeli tagjai ezenkívül:

Vasary Kolos hercegprimás, továbbá gróf *Andrássy* Tivadarné, gróf *Batthyány* Cézáné, *Benitzky* Ferencz pestmegyei főispán, *Benitzky* Lajos pestmegyei alispán, gróf *Csáky* Albinné, gróf *Csekonics* Endre, özv. *Damjanich* Jánosné, a magyar gazdasszonyok országos egyesülete elnöke, báró *Dániel* Ernő kereskedelmi miniszter, báró *Eötvös* Loránd, *Erdélyi* Sándor igazságügyminiszter, dr. *Hagara* Viktor főispán, *Halmos* János polgármester, *Hollán* Ernőné, a »Szeretet« egyesület szakosztályi elnöke, gróf *Károlyi* Sándorné, dr. *Jókai* Mór, gróf *Károlyi* Alajosné, *Márkus* József főpolgármester, *Pótsa* József főispán, *Perczel* Dezső belügyminiszter, *Rudnay* Józsefné, gróf *Szapáry* Gézné, báró *Szentkereszthy* Stefánia, *Szász* Károly ev. ref. püspök, *Szvacsiná* Géza kolozsvári polgármester, id. gróf *Teleky* Sándorné, *Tisza* Kálmánné, báró *Vay* Béláné, gróf *Wenckheim* Frigyesné, dr. *Wlassich* Gyula közoktatásügyi miniszter és gróf *Zichy* Ágost.

* **Nem látod többet!** *Szöke* István új-palotai kupez Szt.-Jánosra ment *Major* István társához üzleti ügyben. Visszafele jövet elki-sértte *Szöket* *Major* István is Uj-Palotára s aztán csendesesen elidogáltak *Szöke* lakásán, mig nem *Major* István jónak látta éjjel visszamenni Szent-Jánosra. El is indult, a hosszantartó áldomás miatt azonban egy kissé kótyagos állapotban haladt az uton. Amint így botorkált, a sötétben egyszerre 3—4 ember ugrik eléje:

— Ki vagy? Honnan jösz? hangzott feléje a harsány kiáltás.

— *Major* István vagyok, *Szöke* Istvántól jövök Uj-Palotáról — felelte vissza *Major* István.

— No hát nem is fogod ötet többé látni! s e barátságatlan megjegyzésre egy még barátságatlanabb érintkezés következett egy a vas-tag sötétséget hasogató karó és *Major* István imbolygó feje között, melytől *Major* István földre rogyott s aztán hajrá! — kezdtek minden módon ütni, czibálni. Bizony dolga akadt még a csizma sarkának is ott. *Major* nagy sokára tudott feltápázkodni s bevászorgott a közeli vasuti bakter házba, hol első gondja volt a tárczáját megvizsgálni, melyben a 270 frt hiány nélkül meg volt. *Major* István meglapogatása tehát tisztán a bosszú műve. A tetteseket különben már kézre is kerítették *Dörner* Péter, *Hájmán* János és *Holczman* János új-palotai lakosok személyében, akik tettüket ugyan beismerték, de tagadják, hogy azt rablási szándékból követték volna el.

* **Egy ujságíró kalandja.** Kissé kellemetlen kalandja volt egy olasz ujságírónak *Jaffában*, a német császár ott időzése alkalmával. *Santorelli* — ez az ujságíró neve — azért utazott *Jaffába*, hogy II. *Vilmos* császárt palesztinai útjában kíséresse, ám a kíséretésből nem lett semmi, mert az ujságíró kénytelen volt a palesztinai császár-napokat a jaffai rendőrség fogházában tölteni. A dolog ugy esett,

hogy Santarellit, bár irományai teljesen rendben voltak, a török hatóságok anarchistának nézték és letartóztatták. Így aztán riport helyett panaszlevelet küldhetett a lapjának, de az olasz nagykövetnek is, a ki aztán kieszközölte, hogy az újságíró szabadon bocsátották. Addigra azonban a császár már elutazott Palesztinából — Santorelli ügyével különben — mint egy távirat jelenti — tegnap az olasz kamara is foglalkozott és határozatban ment, hogy az olasz kormány Santorelli kalandjéért teljes elégtételt fog kérni a portától.

* **Prielle Kornélia és a czivislegény.** Prielle Kornélia azt a koszorút, melyet a debreczeni színészeti jubileum díszelőadásán kapott, néhai való jó Csokonai Vitéz Mihály debreczeni nagy poéta remek ércszobrának talapzatára kívánta helyezni. A szobor kis parkját vasrács övezi körül és rielle Kornélia kérésére egy délezzel czivislegény vállalkozott rá, hogy átlépi a vasrácsot és a koszorút a szobor talapzatára helyezi. De mielőtt ezt megtette volna, kívánsai areczal fordult a művészre felé:

— Ugyan kérem, ha szabad tudni, nem Blaháné teinsasszonyhoz van szerencsém?

Mire a művész mosolyogva felelt:

— Nem, én nem Blaháné vagyok.

— Mán pedig úgy néz ki, mintha valami nagy művész volna. Ugyan teinsasszony, mondja mán, nem szokott dalolni a színházban?

Mire Prielle Kornélia hamisan nézett a legényre.

— Hát, hogy gondolja, ilyen fehér hajjal dalolni?

— Na az árnyilusát, akármilyen legyenek, ha valamelyik nap nem láttam a teinsasszonyt a színpadon. Nem tudom, hogy dalolt-e, vagy nem, de azt tudom, hogy magam is úgy tapsoltam, hogy majd leszakadt a két karom.

A művész tényleg két ízben is fellépett a színpadon.

* **Betörés egy cukrászdába.** Tegnap éjjel ismeretlen tettesek betörték a Zöldfa-utcán a Horváth-féle cukrászdába s ott egy fiókot felfeszítettek s abból huszonöt frtot elloptak. A tettesek elmenekültek s idáig még nem sikerült őket kézrekeríteni.

* **Pályázat.** A berettyó-ujfalui kir. járásbírósnál nyugdíjazás folytán egy *segédtelekkönyvezetói* állás jött üresedésbe, melyre a pályázati kérvények 2 hét alatt nyújtandók be a nagyváradi kir. törvényszék elnökéhez.

* **Felismert öngyilkos.** Megirtuk a tegnapi számunkban azt, hogy a Körözséből kifogtak egy női hullát, amelynek a személyazonosságát megállapítani nem tudták. Tegnap azonban megállapították, hogy az öngyilkos leány Orosz Erzsébet cselédleány, aki még a múlt hó elején Kutka Géza postatisztnél szolgált, azonban innen a múlt hó 4-én megszökött, azóta a városban bujdosott. Hogy ez alatt az idő alatt miként élt, azt természetesen megtudni most már nem lehet s éppen úgy nem lehet azt sem egészen pontosan megállapítani, hogy az öngyilkosságot mikor és mely helyen követte el. A hullát tegnapi felboncolták, az öngyilkosság meg lett állapítva s egyszerűen megállapították, hogy a hulla 2—3 napig volt a vízben. A leány temetése ma lesz.

* **Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a »Nagy képes Világtörténet«** lapunk mai számában foglalt hirdetésére. A nagyszabású vállalat a legdiszesebb és legtanulságosabb magyar munka lesz. Kiadására az ország két legnagyobb könyvkiadó intézete egyesült: a »Franklin társulat« s a »Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság«. Kiállítás és tartalma egyaránt méltó társa a külföldi hasonló vállalatoknak. A mai számunkban foglalt hirdetés az egész vállalat prospectusát adja, a kedvező megszerzési módokkal együtt, mely szerint a 12 kötetes nagy művet 150 frtos havi részletek mellett bárki könnyen megszerezheti. A hirdetésre ismételen felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

IRODALOM.

— A Magyar Sion egyházirodalmi havi folyóirat novemberi füzeté a következő tartalommal jelent meg: A pénzeazdaság tarthat-

lansága. Dr. *Pethőtől* Állami beavatkozás a napnövekedésbe? Magyar Themistortól. A szocializmus és az anarchizmus elvei. Dr. *Andor Györgytől*. Irodalom és művészet. Keményfy Kálmán Dániel: Ötven év alkotmányos egyházpolitikája. Ismerteti Dr. *Kereszty* Viktor, — Pázmány Péter biboros összes munkái. Ism. *Guzsvenitz* Vilmos. — Dr. *Majunce* Pál (ford. a bud. növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája): A porosz-német kulturharc története Ism. *Liberius*. — *Spirago* Ferencz (Ford. *Ad-jutus Secundus*): Katholikus Katekizmus. Ism. Dr. *Kereszty* V. — *Kincs* István: Magyar ég alatt. Ism. X. — *H. Haan* S. I.: Philosophia Maturalis in usum scholarum. Ism. Dr. *Rott* Nándor. — »Wynn Percy.« (ford. az esztergomi növendék-papság m. e. i. iskolája. Ism. Sz. — *Kubinyi* Viktor: Bouonaparte Lätizia. Ism. *Liberius*. Vegyes közemények. Megjelenik esztergomban Buzárovits Gusztávnál. Ára egész évre 6 frt.

EGYESÜLETEK.

Az orvos-egylet szakülése.

A »*Biharmegyei orvos*«-gyógyszerész és természettudományi Egyesület decz. 1-én tartotta havi szakülését dr. *Papp* Oszkár m. kir. honvédezdorvos, (törzs orvosi jelölt) elnökle alatt, kit a tanácskozás vezetésére, a távollevő elnök helyettesítésére kértek fel. Az ülésen részt vettek: *Berkovits* Miklós (titkár), *Edelmann* Menyhért (jegyző), *Baróthy* Ákos, *Döry* Ferencz, *Nemes* Áron, *Konrad* Béla, *Kornstein* Lajos, *Steiner* Rezső, *Mayer* László, *Szöllösy* Ernő, *Ullmann* Béla, *V. Szabó* Béla, *Waldmann* Béla tudorok és *Nyiry* György, *Winkler* Lajos egyleti tagok.

A szakülésnek ezuttal is több érdekes tárgya volt, melyekhez tanulságos eszmecsere fűződött.

Dr. *Konrad* Béla a Typhus statisztikáiról tartott felolvasást, melyben a typhust ragályozó képességéről s annak talajvízzel való összefüggése és a halálozás viszonyairól értekezett, mellékelve gondosan egybeállított statisztikai táblázatokat.

Az értekezéshez illetőleg felolvasó állításaihoz hosszasan és érdekesen hozzászólt.

Dr. *Berkovits* Miklós, ki értekező állításait a felsorolt indokok és adatokkal behozva nem látta sem a typhusos megbetegedések és halálozások egybefüggését, a talaju állásától feltételezetteknek nem tartja; végül a typhust fertőző betegségnek nem ismeri el. Dr. *Papp* és dr. *Edelmann* Menyhért hasonló szellemben szólottak a kérdéshez. Az előadó álláspontját megvédeni és állításait részint az orvosi irodalomból, részint a gyakorlatból vett adatokkal szilárdítani igyekezett.

A szakülés különben köszönettel fogadta az érdekes eszmecserere alkalmat nyújtott felolvasást.

Dr. *Papp* Oszkár egy ritka beteget mutatott be.

Dr. *Nyiry* Ödön gyógyszerészt egyhangulag az egyesület tagjai sorába vette fel.

A szakülés végül tudomásul vette dr. *Baróthy* Ákos városi helyettes főorvos jelentését városunk közegészségügyére vonatkozólag.

Igazságszolgáltatás.

Mikor az árvaszék késedelmes. Furesa ügyet tárgyalt tegnap a helybeli törvényszék. Maga az ügy nem valami érdekes, hanem érdekes a dologban az, hogy kitűnt, hogy némely hivatalban milyen rettenetes lassan haladnak az ügyek.

Az eset az, hogy *Venter* Mária volt egy kis darab földje apai örökség.

A darabka földön adósság is volt s azért azt még 1872-ben elárvereltették, s azt meg is vette *Czepele* Mihály.

Az árverési jegyzőkönyv azonban az árvaszék elé került, mert a föld tulajdonosa *Venter* Mária még kiskoru volt s így a gyámhatósági jóváhagyás is szükséges volt.

Ez még 1872-ben történt.

Venter Mária azután később már elérte a nagykorúságát is. Azonban a jóváhagyó végzés még mindig késett.

Tíz év mult így, míg végre 1882-ben jött egy leirat, amelyben az van, hogy az árvaszék a tíz esztendővel ezelőtt megtörtént árverést addig, míg némi pótlások nem történnek, nem hagyja jóvá.

Venter Mária, aki időközben *Boczok* Togyerné lett, azóta pedig özvegy is, ebből a leiratról azt olvasta ki, hogy most már vége az árverésen történt eladásnak, s ezért a földet eladta *Czepele* Gábornak, a ki a földet a nevére is iratta.

Időközben azután az árverési jegyzőkönyv is jogerőre emelkedett — a tizenkettedik évben és akkor kisült, hogy a föld két embernek lett eladva.

Ezért úgy az eladó *Venter* Mária, mint *Czepele* Gábor a törvényszék elé kerültek.

A törvényszék *Czepele* Gábort felmentette, míg *Venter* Máriaat hat havi börtönre ítélte a közokirat hamisítás büntetéseért.

Venter Mária felebbezett, szintugy az ügyész is szigorításért.

A csizmadia szerelme. *Pátkay* Elek csizmadialeány beleszeretett *Mózes* Zsófia cselédleányba de nem sokáig éltek együtt, mert a leány, a ki nagyon csapodár teremtés volt, ott hagyta szeretőjét, Erre a csizmadia elhatározta, hogy agyon lövi szeretőjét, azután magát. A golyó a leányt szíven találta és a revorveres szeretőt a budapesti törvényszék vonta felelősségre szándékos emkerölés büntette miatt, Elítélte nyolcz évi fegyházra. A vádlott a mint az ítéletet kihirdették, ájultan rogyott össze a törvényszék előtt s nagynehezen tudták eszméletre hozni. Az ítéletábla foglalkozott ma ezzel a bűnüggyel s *Tolnay* bíróval adatta elő a bűnügyet. A tábla megerősítette az első bíróság ítéletét.

Rabok kísérése Tegnap délután nagy föltűnést keltett a belvárosi kigyós-utcán és városháztéren két feltűzőt szuronyu csendőr eltűnt, akik a kezüknél fogva összeláncolt két rabot kísértek. A közönség szerfölött megbotráncozott s hangos szavakban adott kifejezést méltatlankodásának azon, hogy a letartóztatott embereket ilyen középkori módon kísérik végig a főváros legnépesebb, legelőkelőbb utcáin. A csendőrök és rabok gyászos menetét az összecsendült gyermekek és suhanczok sokasága kísérte.

A püspökladányi gyilkosság. A debreczeni törvényszék nemrég tárgyalta *Daróczi* Imre püspökladányi kádársegéd bűnügyét, aki Püspök-Ladányban *Lohrber* Dávid kiskereskedő nejét és nyolcz éves leánykáját vadállati módon meggyilkolta s kirabolta. A gyilkos az asszonyt és gyermekét egyedül találta otthon és előbb az asszonyt, majd gyermekét több, szörös baltautésekkel agyonütötte. A gyilkosság után kutatni kezdett a boltban, de mindössze 16 krajcárt talált csak. A tizenhat krajcárt magához vette és hazament, lefeküdt. Csak három nap mulva jöttek rá, hogy ő a gyilkos. Este fogta el a csendőr az olvasó körben, amikor éppen márczius 15-ikét ünnepelte. A gyilkost, aki eleinte tagadott, de később minden bűnbánás nélkül beismerte tettét, tizenöt esztendőre ítélte a debreczeni törvényszék, a mely büntetést az ottani tábla is helybenhagyta. A kir. Kurián ma *Czorda* Bódog elnökle alatt tartott ülésen a tábla ítéletét indokainál fogva helybenhagyta.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon rokonaink, jóismerőseink és jóbarátaink, továbbá az elhunyt tisztársainak, kik felejtethetetlen férjem, illetve rokonunk: *Wallaschek Venczel* temetésén való jelenlétükkel fájdalomukat csillapítani igyekeztek, fogadják ez uton is hálás köszönetünk nyilvánítását.

Öz. Wallaschek Venczelné
és a gyászoló család.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Irla: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy.

7.

Mire a nap fölkel, több test vetődött a partra, melyeket rögtön körülvettek és kiraboltak. A legtöbb közönséges matrózé volt, de majdnem valamennyinek volt gyűrűje, fülbevalója, vagy egyéb ékszere. Az egyik, a mely a kapitány testének látszott, értékes órát és lánczot viselt, a melyért hosszas utálatos küzdelem támadt, melynek vége az lett, hogy néhány embert leszurtak vagy megsebesítettek. Egy másik szerencsétlen áldozat egy szegény néger asszony volt, fehér gyapot ruhában, kezével görcsösen szorongatva valami emberhaj felét.

Ha lett volna is némi porczikája az emberi irgalomnak a partra tódult vadállatok szívében, kiölte volna a rum azt is. Valóságos orgia folyt már ott. A zsákmányolás szünetei alatt, mialatt még több elpusztítani való prédára lestek, ittak, ordítottak, énekeltek és tánczoltak az asszonyok, mindmegannyi megdühödött néber, ép úgy mint a férfiak. A feltört hordók mellett utálatos látvány tárult a szemlélő elé, — egy ittas asszony ült a rumból alakult pocsolgyában s elmozdítva a vézna csecsemőt meztelen kebléről, ostoba vigorgással eresztette le, hogy hadd kóstolja meg a tüzes folyadékot az is.

Hirtelen éles vad sikoltás szakgatta a levegőt s számtalan kéz a tenger felé mutatott. Egy homokos nyulványról, körülbelül egy mérföldnyire keskeny csónak bocsátkozott a vízre, rongy vitorlával.

A hely, a honnan kiindult, a tenger dühe ellen védve volt kinyuló sziklák zátonya által s így eleinte elég szelid hullámos vizeket hasított a csónak, de mihelyt elhagyta a védett helyet, a széles tenger megragadta s elborította zúgó habjaival.

A csónakban egy férfi ült s evezővel kormányozta azt. Minden pillanatban úgy látszott, hogy a vad tenger elborít embert, csónakot s minduntalan eltűntek ezek szem elől; de föl-fölmerülve mégis folyton sikamlott az a nagy hajó felé.

— A bolond irlandi!

Részeg létükre elfeledték munkájukat, mialatt az embert lesték, várva minden pillanatban, hogy elpusztul. Mikor a tenger győzni látszott, mély sóhaj hallatszott, mikor ellenben fölmerült, a csodálkozás éles kiáltása.

Bár a vitorla nem volt egyéb, mint merő rongy, a szél oly erős volt, hogy a kis csónak villámsebességgel haladt. A mint a zátonyhoz közeledett, a tenger mind jobban zajongott s mind veszedelmesebben hánytá vetette a csónakot. Végre a hajó oldalához ért, midőn az ember hirtelen fölugrott s levágta a vitorlát s az evezőhöz kapott.

A víz csapkodott a fekete hajóderék mellett, a mely minden pillanatban összeroppanással s elsüllyedéssel fenyegetett. Az ember a hullámirányában evezett, a melyre föl-fölkerült csónakja várva a pillanatot, midőn a nagy

hajóra kerülhet. Egyszerre csak látták őt bevonni az evezőt nagy gyorsasággal. A csónak mint madár repült a hullám felett, majd eltűnt egy habfelhőben. Visszafojtották lélekzetüket; azt hitték, mindennek vége. A másik perczben ismét sima vizen volt a csónak, közvetlen a bajóddala mellett, az ember pedig kötéllal kezében a fődélzetre ugrott.

Bámulat, csudálat vegyes kiáltása zúgott felé a partról.

Mi fog történni a következő pillanatban? Látták az embert küzködni a sikamlós fődélzeten, majd teljesen eltűnni. Hosszabb szünet következett. végre ismét fölmerült az ember, valamit tartva kezében.

Azt hitték, valami zsákmány.

A futó hab megint eltakarta őt szemük elől, de ő megfeszítették látó izmaikat s vigyáztak. Hirtelen a viharos fehérségből kivált a csónak fürge alakja és sikamlott a part felé. A mint közeledett a hely felé, a honnan kiindult, a nép arra tódult, hogy lássák mit hoz.

A sziklafok ernyője alatt kis aranyhomokos öböl volt, a hol a tenger vize a szélről gyűrűket vetett. Mikor a parthoz közel járt a csónak, a tömeg hangosan üdvözölte, de egyuttal irigy szemmel leste minő zsákmányt hozott.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Az egri ellenzék üdvözlő távirata a képviselőház ellenzékéhez.

Budapest, december 1. (saját tud. táv.)

Eger város ellenzéke a következő táviratot küldte az országgyűlés összes ellenzéki pártjainak:

Eger város nagyszámmal egybegyűlt ellenzéki polgárainak mai gyűlése egyhangulag és nagy lelkesedéssel elfogadott üdvözlő irata elküldése előtt ezennel távirati uton is üdvözölni kívánja az ellenzéki pártokat hazafiai küzdelmük alkalmából. Z a l á r József, elnök. Dr. Cs u t o r a s László, jegyző.

Thun Bécsben.

Bécs, december 1. (Saj. tud. táv.)

Thun gróf osztrák miniszterelnök Budapestről Bécsbe érkezve azonnal minisztertanácsot tartott, melyen beszámolt a budapesti utjáról.

Vámszövetség az osztrák bizottság előtt.

Bécs, december 1. (Saj. tud. táv.)

Az osztrák kiegyezési bizottság a vámszövetségi javaslatnak 8 pontját letárgyalta.

A közép-amerikai köztársaság föl- oszlása.

New-York, decz. 1. Egy Managuából érkezett távirat szerint a közép-amerikai Egyesült-Államok alapítói feloszlottak nyilvánítják a közép-amerikai köztársaságot. Nicaragua és a többi állam ismét teljesen önálló lesz. A békét eddigelé nem fenyegeti veszedelem. (Magy. Táv. Ir.)

A franciaországi események.

Páris, decz. 1. A forradalmi koalíció bizottságának tegnapi ülésén Vaughan és Pressensé irók beszédeket mondtak, a melyekben tiltakoztak Picquardt hadbírósi üldözése ellen és ama ráfogás ellen, hogy ők hadat indítottak a hadsereg ellen. A gyűlés olyan határozati javaslatot fogadott el, melyben a Picquart ellen folyó vizsgálat megszüntetését és a sztrájk — és sajtóvétségek vagy a haditörvényszékek megsértése miatt üldözöttek számára amnesztiát követelnek.

Páris, decz. 1. A »Figaro« tudni véli, hogy a semmitőszék az utóbbi napokban több helyen házmotozást tartott, a melynek nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A »Petit Journal« megerősíti azt a hírt, hogy a semmitőszék a titkos iratcsomó közlését kérte. A kormány és a semmitőszék azzal a kérdéssel foglalkozik, milyen alakban és milye óvintézkedésekkel adják ki a semmitőszéknek az iratokat, hogy indiszkréczió ne történhessék.

A »Gaulois« egy kósza hírről tesz említést, a mely szerint Picquartnak egyik vádolt barátja azt a hírt bocsátotta szárnyra, hogy a Münster gróf német nagykövet a petitbleut a német nagykövetség tulajdonként fogja reklamálni, a mi annak a hitetlenség jellegét adja (Magyar Táv. Ir.)

Az orosz-török háboru emléke.

Konstantinápoly, decz. 1. Nelidov római orosz nagykövet, aki 1877-ben az orosz főtáborban volt, hír szerint részt vesz december 18-án, Miklós cár nevénapján, a galatáriai (Stefano mellett csontház és emlékkápolna ünnepies felavatásában. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő s Társa Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Buza márcziusra	—	—	—	—	9.75
Buza októberre	—	—	—	—	—
Új tengeri	—	—	—	—	4.84
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—
Rozs őszre	—	—	—	—	8.54
Zab őszre	—	—	—	—	5.98

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, december 1.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	—	—	—	—	359.40
Magyar hitel	—	—	—	—	389.25
Allamvasut	—	—	—	—	357.25
Salgótarjáni	—	—	—	—	373.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	227.—
Villamos vasut	—	—	—	—	278.30
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	866.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	266.25
Magyar jelzálog	—	—	—	—	602.—

B é c s, december 1.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	—	351.75
Magyar hitel	—	—	—	—	380.75
Allamvasut	—	—	—	—	351.75
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

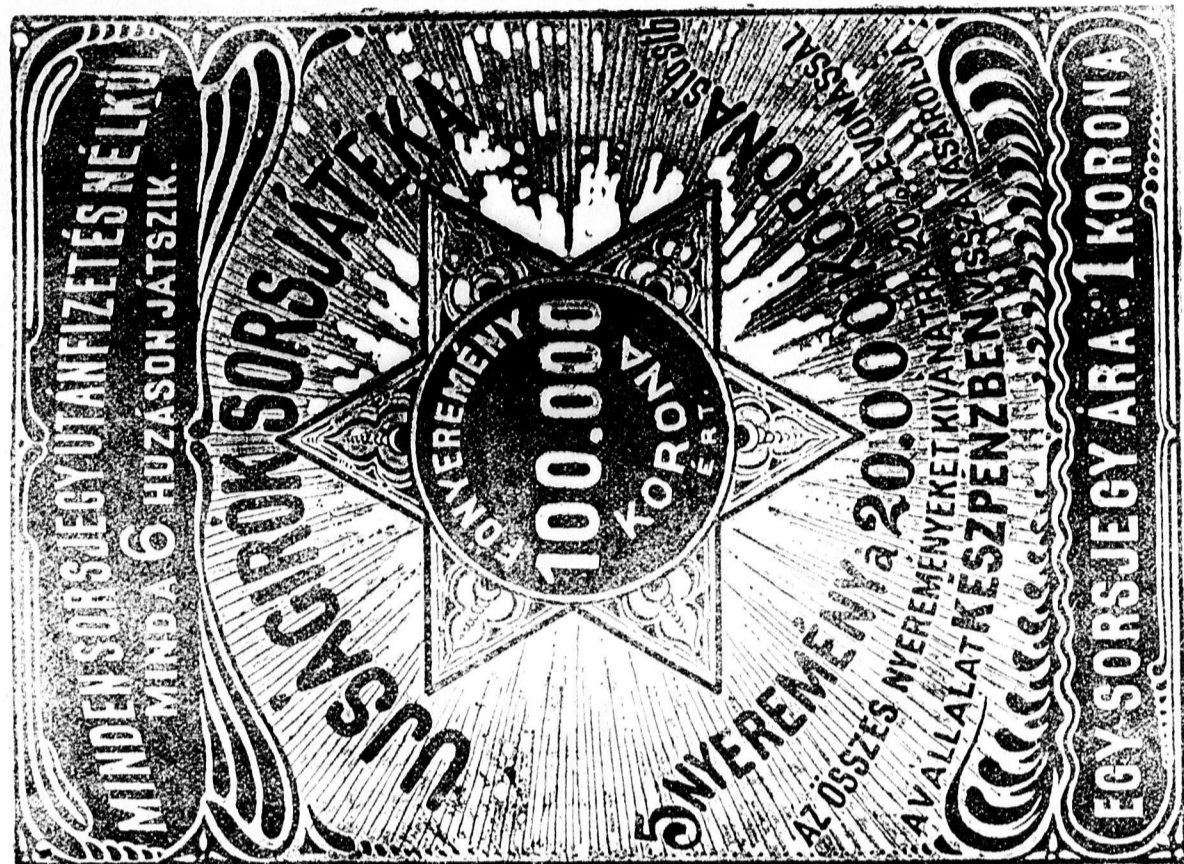
a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 1-én

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	119.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₀ %	—	—	—	—	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₀ %	—	—	—	—	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	96.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.10
Horvát-szlavón földtehermentési kötvény	—	—	—	—	97.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	158.—
Tiszabábalyosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	138.75
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	100.75
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	100.70
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	120.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	140.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	918.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	387.50
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	358.40
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	357.75
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	955.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	589.7 ¹ / ₂
London vista	—	—	—	—	120.50
Párisi vista	—	—	—	—	475.2 ¹ / ₂
20 márkás arany	—	—	—	—	1179

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Kapható lapunk kiadóhivatalában.



Huzás föltétlenül már jövő hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

Takarékpénztár.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmu a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF,
GOLDZIER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal
50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, ezéjában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műrekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értékét adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfinnyesebb magyar könyvek közé tartozik.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vázontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet semmikép sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára

30 kr.

A füzetes kiadáshoz díszesb-kötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkinti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárban.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

a) kötetenkinti utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy előírt kiadóhoz intézendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

vagy

mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.